

NIJZ

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

**PROMOCIJA ZDRAVJA V
ŠOLI -**

**SLOVENSKA MREŽA ZDRAVIH
ŠOL**

REGIJSKA SREČANJA ZDRAVIH ŠOL 2014

TEORETIČNA IZHODIŠČA

ZDRAVJE

„Stanje popolnega telesnega, duševnega in socialnega blagostanja, ne le odsotnost bolezni ali invalidnosti.“

- vir kakovostnega življenja
  - celostna obravnava (bio-psiho-socialni model, okoljski vidik)
  - ne le interes posameznika, ampak odgovornost celotne družbe
- (def. SZO, 1947)

PROMOCIJA ZDRAVJA

Strategija posredovanja med ljudmi in okoljem za zdravje

- zdravju naklonjena politika
- preventiva v zdrav. ustanovah
- oblikovanje podpornih okolij (družina, vrtec, šola, delovna mesta)
- znanje, veščine, kompetence
- vključevanje lokalnih skupnosti
- vpliv na kakovost življenja

(Otawska listina, 1986)

PROMOCIJA ZDRAVJA V ŠOLSLEM OKOLJU

„... je katerakoli dejavnost, ki jo izvedemo zato, da bi izboljšali /ali zaščitili zdravje kogarkoli v šolski skupnosti.“

PZ = vzgoja za zdravje + vsebine zdravja v učnem načrtu + zdravo šolsko okolje (fizično, telesno, duševno, socialno, okoljsko) + politika šole + povezanost z lokalno skupnostjo + sodelovanje, mreženje ...

PROMOCIJA ZDRAVJA V ŠOLSLEM OKOLJU

CELOSTNI PRISTOP

PRINCIPI ŠOL, KI PROMOVIRAJO ZDRAVJE

1. Promoviramo zdravje in dobro počutje učencev in vseh zaposlenih na šoli.
2. Izboljšujemo učne dosežke učencev.
3. Razvijamo socialne pravice in koncept enakosti (vključenost vseh).
4. Zagotavljamo varno in podporno okolje.
5. Omogočamo aktivno sodelovanje učencev, opolnomočanje.

PRINCIPI ŠOL, KI PROMOVIRAJO ZDRAVJE

6. Povezujemo cilje zdravstvenega in izobraževalnega sistema – zdrav učenec je bolj uspešen.
7. Sodelujemo s starši in lokalno skupnostjo.
8. Vključujemo zdravje v življenje in delo šole ter v učni kurikulum.
9. Zastavljamo si realistične cilje na osnovi znanstvenih dokazov (izhajamo iz problemov zdravja mladih).
10. Nenehno izboljšujemo stanje na osnovi sistematičnega spremljanja in evalvacije.

RAZVOJ POLITIKE ZDRAVJA NA ŠOLI – 5 FAZ

1. **Postavljanje okvirjev** (podpora vodstva, tim, vodja, srečanja staršev, obiski drugih šol, vključevanje vseh deležnikov, ki lahko prispevajo, viri ...)
2. **Analiza obstoječih politik in praks** (ocena situacije na šoli-kaj je učinkovito, kaj je treba spremeniti? Organizacijski, fizični, individualni, soc. ekonomski .... faktorji)
3. **Razvoj in pisanje politike** (širši koncept zdravja, šolske vrednote, potrebe, prioritete, cilji, človeški in finančni viri, naloge-dejavnosti, odgovornosti, časovni okvir za akcijo, konzultacije z vsemi ...)
4. **Širjenje in izvajanje** (predstavitev učencem, učiteljem, staršem, lokalni skupnosti, opis strategij in aktivnosti, izobraževanja učiteljev in osebja, vključevanje v vsakodnevno življenje, koordinacija in komunikacija-ali je razumljivo?)
5. **Spremljanje, evalvacija** (pregled vsake 2-3 leta, stopnja uspeha, težave, izzivi, kako sprejemajo spremembe vsi vključeni, praznovanje uspehov)

POLITIKA ZDRAVJA NA ŠOLI

Dokument na osnovi dialoga na vseh ravneh šole.
Predstavlja **vizijo šole** – kaj in kako **doseči v prihodnosti**,
kaj je pomembno in zakaj?
Vključen v Letni delovni načrt in vzgojni načrt.

Opredeljuje:

- **potrebe/problemi** šole in okolice (v sodelovanju s šolsko skupnostjo)
- **vrednote** glede zdravja in PZ
- **cilje** glede zdravja in izobraževalnih dosežkov (SMART) – procesni cilji, cilji rezultatov (znanje, stališča, vedenje ...)
- **prioritete, specifične zahteve**
- **akcijski načrt**: dejavnosti, razdelitev nalog, čas, mejniki, viri, kazalniki, spremljanje, evalvacija, ponovni pregled
- **komunikacijo, organizacijo**

NAČRTOVANJE IN EVALVACIJA PROGRAMOV PZ

Sistematično načrtovanje nalog:

- sodeluje ves tim Zdrave šole
- prioritete, rdeča nit
- evalvacijo vključiti že v načrtovanje
- vnašanje podatkov v spletni obrazec 1ka
- spremljanje izvajanja dejavnosti

Evalvacija:

- sodelujejo vsi vključeni (razgovor, intervju, vprašalnik ...)
- vprašalnik ob zaključku š.l. (vsako leto)
- Kriteriji Zdravih šol (na 2-3 leta)

USMERITVE ZA PRIHODNOST – NACIONALNA IN REGIJSKA RAVEN

- Koncept PZ in SMZŠ kot možnost za **skupno okrepljeno delovanje več sektorjev** (zdravstvo, šolstvo, delo-družina-sociala, kmetijstvo, promet ...).
- Krepi nacionalno in regijsko koordinacija SMZŠ – strokovna podpora, izobraževanja, mreženje in širjenje primerov dobrih praks.
- Implementacija poenotene celostnega programa promocije zdravja za vse regije (duševno zdravje, prehrana, gibanje, zasvojenosti, varnost ...).
- Evalvacija delovanja SMZŠ.
- Širitev SMZŠ v šol. letu 2014/15